



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Marcely Rouskové a JUDr. Hany Pipkové v právní věci žalobce: **TOP MORAVIA Q, s.r.o.**, se sídlem Brno - Černovice, Faměrovo náměstí 35/19, IČ: 262 20 652, zast. JUDr. Liborem Konečným, advokátem, se sídlem Brno, Ptašinského 4, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce**, ústřední inspektorát, se sídlem Praha 2, Štěpánská 15, o žalobě proti rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce ze dne 22.2.2010, č.j.: ČOI 22901/2009/0100/3000/2010/Pe/Št,

t a k t o :

- I. **Žaloba s e z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se v žalobě domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce, jímž bylo potvrzeno odvoláním napadené rozhodnutí ředitele inspektorátu České obchodní inspekce Jihomoravského a Zlínského ze dne 11.12.2009, sp.zn. 894/30/09, kterým byla žalobci podle ust. § 24 odst. 9 písm. c) zákona č. 634/1992 Sb. uložena ve výroku I pokuta ve výši 24.000,- Kč

1. pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb. a porušení zákazu užití nekalých praktik při nabízení nebo prodeji výrobků uvedeného v ust. § 4 odst. 3 tohoto zákona v návaznosti na ust. § 5 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kterého se dopustil tím, že ve svých Všeobecných obchodních podmínkách, které spotřebitel obdržel při uzavření kupní smlouvy č. XN79 000216 30 uvedl pro spotřebitele nepravdivý údaj o podmínkách odstoupení od kupní smlouvy dle § 57 odst. 1 občanského zákoníku, a to „Prodávajícímu musí být vráceno kompletní zboží v původním stavu, v neporušeném originálním balení se všemi doklady, dokumentací, které byly

spotřebiteli dodány... Zboží musí být v původním nepoškozeném obalu. Zboží nesmí být použité. Zboží musí být nepoškozené. Zboží musí být kompletní včetně příslušenství záručního listu a návodu k použití... Kupující je povinen zboží zaslat doporučeně a pojištěně... V případě nesplnění některé z výše uvedených podmínek nebude prodávající akceptovat odstoupení od kupní smlouvy a zboží bude vráceno na náklady kupujícího zpět.“ Dále uvedl ve svých Všeobecných obchodních podmínkách nepravdivý údaj o lhůtě k vrácení peněžní částky dle § 57 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. a to: „Prodávající zašle uhrazenou část kupní ceny prokazatelně připsanou na účet prodávajícího složenkou nebo převodem na účet kupujícího, a to nejpozději do 30 kalendářních dnů po fyzickém převzetí zboží.“

2. pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb. a porušení zákazu používání nekalých obchodních praktik při nabízení nebo prodeji výrobků dle ust. § 4 odst. 3 tohoto zákona v návaznosti na ust. § 5 odst. 1 písm. c), kterého se dopustil tím, že při uzavření kupní smlouvy č. XN79 000216 30 opomenul uvést důležitý údaj, jenž s přihlédnutím ke všem okolnostem lze po podnikateli spravedlivě požadovat, neboť ve svých Všeobecných obchodních podmínkách neuvedl v souladu s ust. § 57 odst. 2 občanského zákoníku adresu sídla osoby, u které lze uplatnit odstoupení od kupní smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele.

3. pro naplnění skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu ust. § 24 odst. 7 písm. i) zákona č. 634/1992 Sb. a porušení právní povinnosti uvedené v ust. § 13 tohoto zákona, kterého se dopustil tím, že při uzavření kupní smlouvy č. XN79 000216 360 řádně neinformoval spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků, neboť ve svých Všeobecných obchodních podmínkách, které jsou součástí této smlouvy, uvedl v rozporu s právní úpravou uplatňování odpovědnosti za vady výrobků a služeb uvedenou v občanském zákoníku nepravdivou informaci, a to „Reklamaci lze uplatňovat pouze po předložení originálu záručního listu a originálu faktury, které obdrží kupující při dodání-převzetí zboží.“

Tyto skutečnosti byly prokázány kontrolou provedenou dne 19.8.2009 na nabídkové prodejní akci konané na adrese Otrokovická Beseda, malý sál, I. patro, nám. 3. Května 1302, Otrokovice.

V odůvodnění ústřední ředitelka zrekapitulovala průběh správního řízení a reagovala na námítky žalobce uvedené v jeho odvolání proti prvoinstančnímu rozhodnutí. Mimo jiné konstatovala, že se nemůže ztotožnit s požadavky prodávajícího, jimiž jsou:

- „oznámení kupujícího o odstoupení od smlouvy musí být prodávajícímu písemně doručeno do skončení lhůty pro odstoupení.“ Takový požadavek podle ústřední ředitelky je třeba u smluv uzavíraných mimo provozovnu hodnotit jako contra legem. I když je lhůta uvedena v ust. § 57 odst. 1 občanského zákoníku lhůtou hmotněprávní, což obvykle znamená, že písemné oznámení o odstoupení musí být dodavateli doručeno po skončení lhůty pro odstoupení a nestačí pouhé odeslání oznámení o odstoupení. Podle ústřední ředitelky je odstoupení jednostranným adresovaným úkonem, jehož účinky nastávají až doručením. V případě lhůt k odstoupení od smlouvy podle § 57 však platí výjimka. Jde především o čl. 5 odst. 1 směrnice (směrnice Rady 85/577/EHS), který výslovně stanoví, že postačí, je-li odstoupení od smlouvy odesláno před uplynutím lhůty. V tomto smyslu podle ústřední ředitelky je proto nutné lhůty k odstoupení od smlouvy podle § 57 vykládat. Ústřední ředitelka má za to, že ve svých důsledcích zmíněné ustanovení směrnice prolamuje, v případech, které jsou směrnici upraveny (smlouvy uzavřené mimo prostory obvyklé k podnikání), obvyklé chápání hmotněprávních lhůt.

- „Zboží musí být v původním nepoškozeném obalu.“ Podle ústřední ředitelky rovněž tento požadavek je třeba hodnotit jako požadavek prodávajícího, který je v rozporu s účelem právní úpravy. Splnění takového požadavku ze strany spotřebitele by znamenalo značné omezení práv spotřebitele na vyzkoušení výrobku (zboží). Takové omezení jde nepochybně

podle ústřední ředitelky nad rámec spotřebitelových povinností a je ve zjevném rozporu s ust. § 55 občanského zákoníku, který stanoví zákaz odchylek v neprospěch spotřebitele.

- „Kupující je povinen zboží zaslat doporučeně a pojištěné.“ Podle ústřední ředitelky rovněž tento požadavek jde nad rámec zákonem stanovených požadavků, a proto jej musela odmítnout jako nepřijatelný. Je na spotřebiteli, jaký způsob doručení zboží zvolí a sama použitá formulace podle ředitelky nic nevypovídá o předpokládané smluvní volnosti, která by zde měla mít své místo.

- „V případě nesplnění některé z výše uvedených podmínek nebude prodávající akceptovat odstoupení od kupní smlouvy a zboží bude vráceno na náklady kupujícího zpět.“ U tohoto požadavku považoval odvolací orgán za nutné zdůraznit, že není na prodávajícím, zda bude či nebude akceptovat odstoupení od smlouvy, bylo-li spotřebitelem učiněno podle příslušných ustanovení zákona.

- „Uvedením požadavku na předložení záručního listu při reklamaci ve Všeobecných obchodních podmínkách není porušena povinnost prodávajícího o informování spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků, jak je vyžadováno v ust. § 13 zákona o ochraně spotřebitele a není ani porušením ust. § 616 a násl. občanského zákoníku.“ Takovému názoru nemohl odvolací orgán přisvědčit a to proto, že ukládá-li zákon o ochraně spotřebitele prodávajícímu povinnost spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění v rozporu s kupní smlouvou spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit a o provádění záručních oprav, potom pouhý odkaz na příslušná ustanovení občanského zákoníku, zákona o ochraně spotřebitele a na další právní předpisy bez toho, že by tato práva spotřebitele byla blíže konkretizována, nemohl správní orgán považovat za řádné seznámení (informování) spotřebitele. Účelem uvedeného ustanovení zákona o ochraně spotřebitele je seznámit spotřebitele s jeho právy v takovém rozsahu, aby tato práva mohl uplatnit v míře a způsobem, který zákon stanoví, a to včetně příslušných specifik, která vyplývají z ust. § 616 a násl. občanského zákoníku. Není podle správního orgánu pochyb o tom, že spotřebitel je ve vztahu k prodávajícímu slabším prvkem tohoto smluvního vztahu, a proto mu musí být poskytována zvýšená míra ochrany jeho práv.

Podle ústřední ředitelky správní orgán prokázal porušení povinností, které svou intenzitou naplnily skutkovou podstatu dvou správních deliktů. Správní orgán se podle ústřední ředitelky sice dopustil pochybení, když ve výroku neuvedl, že za výše uvedené správní delikty ukládá pokutu s použitím zásady absorpční, současně však takové pochybení dle názoru ústřední ředitelky nemohlo ovlivnit výši sankce ani pozitivně, ani negativně, když podle této zásady fakticky jednal. Odvolací orgán při přezkoumání souladu napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo s právními předpisy, neshledal žádnou vadu v tom, že správní orgán uložil náhradu nákladů řízení účastníku, který řízení vyvolal porušením právní povinnosti, a proto i v této části rozhodnutí potvrdil.

Žalobce v žalobě namítal nezákonnost napadeného rozhodnutí, které spatřoval v tom, že předmětné rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci.

Žalobce uvedl, že při uzavírání smluv vždy v praxi aplikuje § 57 občanského zákoníku. Podle žalobce není možné po prodávajícím spravedlivě požadovat, aby bezplatně poskytoval kupující straně ničím neodůvodněnou výhodu v podobě bezplatné výpůjčky zboží, resp. aby realizoval tzv. koupi na zkoušku, a aby sám hradil náklady výroby a prodeje vráceného zboží, které už z důvodu jeho opotřebení nelze znovu na trhu realizovat. Ustanovení § 57 odst. 1 občanského zákoníku nelze chápat a v praxi uplatňovat jako formu sankce prodávajícího v případě odstoupení kupujícího od smlouvy, když navíc absentuje jakýkoli důvod prodávajícího sankcionovat. Proto podle žalobce jeho požadavek obsažený ve Všeobecných obchodních podmínkách na vrácení zboží v původním obalu, nepoškozené,

nepoužité a s veškerým příslušenstvím je v souladu se zákonnou úpravou, v daném případě úpravou občanského zákoníku, který je právním předpisem soukromoprávního charakteru ovládaným základní zásadou civilního práva, co není zákonem výslovně zakázáno, je dovoleno.

Pokud podle žalobce je mu vytýkáno, že ve svých Všeobecných obchodních podmínkách uvedl v rozporu se zákonnou úpravou, že kupní cena bude kupujícímu vrácena do 30 kalendářních dnů po fyzickém převzetí zboží, byla tím jen vyjádřena jinými slovy zákonná dikce, že kupní cena bude vrácena do 30 kalendářních dnů od odstoupení od smlouvy, neboť účastník řízení zcela důvodně předpokládal a dosavadní praxe dává jeho předpokladu za pravdu, že zboží bude zasláno spolu s odstupujícím projevem vůle a tedy okamžik odstoupení od smlouvy a okamžik fyzického přijetí zboží tak budou totožné.

Žalobce měl za to, že neporušil zákaz používání nekalých obchodních praktik stanovených v § 4 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., neboť se vytýkaného použití klamavé obchodní praktiky ve smyslu ust. § 5 odst. 1 písm. c) zákona č. 634/1992 Sb. nedopustil. Zákon na ochranu spotřebitele podle žalobce považuje za klamavou obchodní praktiku neuvedení identifikačních údajů o prodávajícím a informací požadovaných pro uzavření smlouvy nebo uplatnění práv z ní podle zvláštních právních předpisů. Podle žalobce Všeobecné obchodní podmínky jsou nedílnou součástí uzavírané kupní smlouvy a v této kupní smlouvě jsou uvedeny veškeré identifikační údaje žalobce jako prodávajícího, včetně jeho sídla. Pokud se tedy ve Všeobecných obchodních podmínkách stanoví, že odstoupení od smlouvy musí být doručeno prodávajícímu, je tím zřetelně vyjádřeno, že právo na odstoupení od smlouvy má být doručeno účastníku řízení, který v daném obchodním vztahu vystupuje v pozici prodávajícího a je takto zcela zřetelně označen v záhlaví kupní smlouvy. Žalobce je přesvědčen, že k porušení zákazu užití nekalé obchodní praktiky dle ust. § 4 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., tak ani k porušení povinnosti stanovené v § 57 odst. 2 občanského zákoníku nedošlo.

Podle žalobce ani uvedením požadavku na předložení záručního listu při reklamaci ve Všeobecných obchodních podmínkách není porušena povinnost prodávajícího o informování spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků, jak je vyžadováno v § 13 zákona č. 634/1992 Sb. a není ani porušením ust. § 616 a násl. občanského zákoníku.

Ve vyjádření k žalobě žalovaný odkázal na odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, které vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci bez přítomnosti procesních vad s dopadem na zákonnost či správnost vydaného rozhodnutí. Navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Ve správním spise se pro danou věc nacházejí tyto podstatné dokumenty a rozhodnutí: Kupní smlouva č. XN79 000216 30 vč. Všeobecných obchodních podmínek společnosti TOP MORAVIA Q, s.r.o.(dále jen Všeobecné obchodní podmínky), podněty k provedení kontroly ze dne 25.6.2009, ze dne 22.7.2009, kontrolní protokol České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský ze dne 19.8.2009, oznámení České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský o provedené kontrole ze dne 20.8.2009, vyjádření ke kontrolnímu protokolu, kontrolní protokol České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský ze dne 31.8.2009, oznámení České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský o provedené kontrole ze dne 31.8.2009, rozhodnutí České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský ze dne 18.9.2009 č.j. COI 7641/2009/3000/nám., kterým nebylo vyhověno námitkám, příkaz České obchodní inspekce, inspektorátu Jihomoravský a Zlínský ze dne 4.11.2009 č.j.: ČOI 9304/2009/3000/P/H, odpor žalobce ze dne 19.11.2009 proti příkazu, rozhodnutí České obchodní inspekce, inspektorátu

Jihomoravský a Zlínský ze dne 11.12.2009 č.j.: ČOI 10460/2009/3000/R/H, odvolání žalobce ze dne 22.12.2009 a žalobou napadené rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce ze dne 22.2.2010 č.j.: ČOI 22901/2009/0100/3000/2010/Pe/Št.

Městský soud v Praze o podané žalobě rozhodl rozsudkem ze dne 29.5.2015, č.j. 8A 104/2010-35 a to tak, že rozhodnutí ústřední ředitelky České obchodní inspekce ze dne 22.2.2010 č.j. ČOI 22901/2009/0100/3000/2010/Pe/Št zrušil a věc žalovanému k dalšímu řízení. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný kasační stížnost a Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 24.9.2015, č.j. 2 As 205/2015-20 rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29.5.2015, č.j. 8A 104/2010-35 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Městský soud v Praze vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (§110 odst. 4 s.r.s.) dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

Nejvyšší správní soud ve shora uvedeném rozsudku, v jeho odůvodnění, shledal, že městský soud zrušil napadené rozhodnutí ze dvou důvodů a to jednak pro nesrozumitelnost napadeného rozhodnutí a jednak z důvodu nesouhlasu městského soudu s názorem správních orgánů, že žalobce při uzavření kupní smlouvy v rozporu s § 57 odst. 2 občanského zákoníku neuvedl adresu sídla osoby, u které lze uplatnit odstoupení od kupní smlouvy.

Pokud se jedná o nesrozumitelnost napadeného rozhodnutí spočívající v tom, že z výroku ani z odůvodnění napadeného rozhodnutí není zřejmé, jak bylo o odvolání rozhodnuto, Nejvyšší správní soud konstatoval, že: „Podle § 90 odst. 5 správního řádu platí, že pokud odvolací orgán neshledá, že odvoláním napadené rozhodnutí je v rozporu s právními předpisy, že je nesprávné nebo že nastala skutečnost, která odůvodňuje zastavení řízení (srov. § 90 odst. 1 až 4 správního řádu), *„odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí. Jestliže odvolací správní orgán změní nebo zruší napadené rozhodnutí jen zčásti, ve zbytku je potvrdí.“* Výkladem § 90 odst. 5 správního řádu se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 7. 9. 2012, č. j. 2 As 30/2011 – 127 (všechna v tomto rozsudku citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz), v němž uvedl, že v případech procesních pochybení je třeba pečlivě zvažovat, zda vůbec mohla představovat reálný zásah do právní sféry adresáta rozhodnutí, které z tohoto procesu vzešlo. Přílišné lpění na dodržení všech formalit správního procesu vede k přehlížení elementárního faktu, a sice že cílem řízení je hmotněprávní posouzení věci (předmětu řízení), přičemž procesní pravidla jsou jen nástrojem, který k tomuto cíli vede. Procesní pravidla pochopitelně nelze bagatelizovat či dokonce na jejich dodržování rezignovat; vždy je však nutné případné zjištěné deficity řízení poměřit tím, zda mohly reálně ovlivnit jeho výsledek či jinak zasáhnout do právní sféry účastníka řízení. Pokud tedy odvolací orgán rozhodne tak, že odvolání se zamítá, avšak současně výslovně neuvede, že se odvoláním napadené rozhodnutí potvrzuje, nemusí takové pochybení nutně vyvolat nezákonnost jeho rozhodnutí. Jestliže v kontextu odůvodnění není pochyb o tom, že odvolací orgán vypořádal všechny odvolací námitky (tedy že rozhodl o celém předmětu řízení), jde o výrok neúplný, nikoli však nutně nesrozumitelný. Proto je vždy nutné posoudit obdobné případy individuálně, tedy s ohledem na to, zda lze připustit rozumné pochybnosti o tom, jak bylo ve věci v odvolacím řízení rozhodnuto.

Výše uvedené závěry vyslovil Nejvyšší správní soud za situace, kdy odvolací orgán odvoláním (rozkladem) napadené rozhodnutí částečně změnil, avšak současně neuvedl, že ve zbytku se toto rozhodnutí potvrzuje; Nejvyšší správní soud však v citovaném rozsudku přesto dovodil, že výrok rozhodnutí odvolacího orgánu nebyl nesrozumitelný, neboť nebylo pochyb o tom, jak odvolací orgán o celém předmětu řízení rozhodl. Tím spíše se závěry citovaného

rozsudku uplatní v nyní posuzovaném případě, v němž je předmětem sporu výrok napadeného rozhodnutí ve znění: „Odvoláním napadené rozhodnutí ředitele inspektorátu ČOI Jihomoravského a Zlínského ze dne 11. 12. 2009 sp. zn. 894/30/09 se potvrzuje.“ Takto formulovaný výrok sice je striktně vzato formálně neúplný a v rozporu se zněním § 90 odst. 5 správního řádu, neboť v něm není doplněno, že se odvolání žalobkyně zamítá, avšak již jeho prosté gramatické znění nevzbuzuje žádné rozumné pochybnosti o tom, že stěžovatelka odvolání žalobkyně nevyhověla a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdila v celém rozsahu. Názor stěžovatelky na žalobkyní podané odvolání je bezpochyby patrný i z odůvodnění napadeného rozhodnutí, v němž stěžovatelka vypořádala všechny odvolací námitky a zcela srozumitelně vyjádřila, že odvolání nepovažuje za důvodné. U žalobkyně jakožto adresáta napadeného rozhodnutí tak nemohly vzniknout rozumné pochybnosti o tom, jak bylo ve věci jejího odvolání rozhodnuto, o čemž ostatně svědčí i to, že žalobkyně v žalobě žádné pochybnosti v tomto směru nevyjádřila a se závěry napadeného rozhodnutí bez obtíží polemizovala, přičemž jeho nezákonnost spatřovala v nesprávném právním posouzení věci a žádné procesní vady nenamítala (výslovně uvedla, že stěžovatelka správně zjistila skutkový stav, avšak vyvodila z něj chybné právní závěry). ... Nejvyšší správní soud tedy považuje výklad městského soudu za nepřipustně formalistický a neztotožňuje se s jeho závěrem, že napadené rozhodnutí je z důvodu porušení § 90 odst. 5 správního řádu nesrozumitelné. Pochybení stěžovatelky, která ve výroku napadeného rozhodnutí neuvedla, že se odvolání žalobkyně zamítá, tedy nemohlo bez dalšího vést ke zrušení napadeného rozhodnutí postupem dle § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.“

K druhému důvodu uvedenému v rozsudku Městského soudu v Praze, který se týkal nesouhlasu městského soudu s názorem správních orgánů ohledně uzavření kupní smlouvy v rozporu s § 57 odst. 2 občanského zákoníku nebyla uvedena adresa sídla osoby, u které lze uplatnit odstoupení od kupní smlouvy, Nejvyšší správní soud konstatoval, že : „ Podle § 57 odst. 2 občanského zákoníku platí, že „*[d]odavatel musí spotřebitele písemně upozornit na právo odstoupit od smlouvy nejpozději při uzavření smlouvy; písemné upozornění musí obsahovat i označení osoby, u níž je třeba toto právo uplatnit, včetně bydliště či sídla takové osoby.*“ Citované ustanovení představuje transpozici směrnice Rady 85/577/EHS ze dne 20. 12. 1985 o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory (dále jen „směrnice o ochraně spotřebitele“; Nejvyšší správní soud jen pro úplnost uvádí, že tato směrnice byla ke dni 13. 6. 2014 nahrazena směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU ze dne 25. 10. 2011 o právech spotřebitelů), konkrétně jejího článku 4, která od podnikatelů vyžaduje, aby „*písemně poučili spotřebitele o jejich právu odstoupit od smlouvy ve lhůtě stanovené v článku 5 a současně jim sdělili jméno a adresu osoby, vůči které mohou toto právo uplatnit.*“ Výkladem článku 4 směrnice o ochraně spotřebitele se zabýval Soudní dvůr v rozsudku ze dne 17. 12. 2009 ve věci C-227/08, *Eva Martín Martín proti EDP Editores SL*, v němž uvedl: „*[c]ílem směrnice (...) je chránit spotřebitele před riziky plynoucími z okolností vlastních uzavření smluv mimo obchodní prostory (...), jelikož pro tyto smlouvy je charakteristické, že podnět ke smluvnímu jednání zpravidla přichází od dodavatele a spotřebitel se na takový podomní prodej vůbec nepřipravil, a to zejména ani tím, že by porovnal cenu a kvalitu jednotlivých dostupných nabídek. S přihlédnutím k této nerovnováze směrnice zajišťuje ochranu spotřebitele tím, že v jeho prospěch předně zavádí právo na odstoupení. Takové právo má totiž za cíl vyvážit nevýhody plynoucí spotřebiteli z uzavření smlouvy mimo obchodní prostory tím, že mu umožňuje ve lhůtě alespoň sedmi dnů posoudit závazky vyplývající ze smlouvy (...). Pro posílení ochrany spotřebitele v situaci, kdy smluvní jednání spotřebitel neočekává, směrnice krom toho vyžaduje ve svém článku 4, aby dodavatel písemně poučil spotřebitele o jeho právu odstoupit od smlouvy, jakož i o podmínkách a*

postupech, kterým výkon takového práva podléhá. (...) [P]ovinnost uvést poučení stanovená v článku 4 směrnice zaujímá v její obecné struktuře ústřední místo, jakožto nezbytná záruka (...) efektivního výkonu práva na odstoupení od smlouvy, a tudíž užitečného účinku ochrany spotřebitele zamýšleného zákonodárcem Společenství.“ Ohledně obecných zásad při posuzování spotřebitelských smluv lze rovněž odkázat na náleze ze dne 15. 6. 2009, sp. zn. I. ÚS 342/09, v němž Ústavní soud konstatoval, že východiskem spotřebitelské ochrany je postulát, podle něhož se spotřebitel ocitá ve fakticky nerovném postavení s profesionálním dodavatelem, a to s ohledem na okolnosti, za nichž dochází ke kontraktaci, s ohledem na větší profesionální zkušenost prodávajícího, lepší znalost práva a snazší dostupnost právních služeb a konečně se zřetelem na možnost stanovovat smluvní podmínky jednostranně cestou formulářových smluv. Pro takové vztahy je charakteristické, že podnět ke smluvnímu jednání pochází zpravidla od dodavatele, přičemž spotřebitel není na smluvní ujednání připraven, při kontraktaci je využíván moment překvapení a nezkušenosti spotřebitele, v případě prodeje na obchodních prezentacích je u něj navíc vyvolán pocit vděčnosti za poskytnuté doprovodné služby spojené s prezentací, které se spotřebitel může snažit kompenzovat snahou vyhovět nabídce dodavatele, spotřebitel často nemá na místě samém možnost porovnat jakost a cenu nabídky s jinými nabídkami atd. Společným znakem právní úpravy spotřebitelských smluv je tedy snaha cestou práva tuto faktickou nerovnost vyrovnat, a to formou omezení autonomie vůle.

Nejvyšší správní soud tedy v intencích shora uvedených zásad spotřebitelského práva posuzoval, zda sporná formulace obsažená ve čl. II. všeobecných obchodních podmínek mohla představovat dostatečnou záruku pro efektivní výkon práva spotřebitele odstoupit od smlouvy, a dospěl přitom k závěru, že tomu tak nebylo. Především je třeba upozornit na to, že s ohledem na povahu spotřebitelského práva je třeba chápat informační povinnost stanovenou v § 57 odst. 2 občanského zákoníku jako povinnost uvést fyzické místo, kde bude možné odstoupení od smlouvy efektivně uplatnit (srov. čl. 4 směrnice o ochraně spotřebitele, podle níž má podnikatel povinnost sdělit spotřebiteli *adresu* osoby, vůči které může právo na odstoupení od smlouvy uplatnit). Takové fyzické místo se přirozeně může lišit od (formálního) sídla právnické osoby zapsaného ve veřejném rejstříku. Pokud tedy žalobkyně v záhlaví kupní smlouvy mezi dalšími identifikačními údaji souvisejícími s jejími veřejnoprávními povinnostmi (IČO, DIČ, číslo spisu rejstříkového soudu) uvedla pouze „Novoměstská 2, 621 00 Brno“, spotřebitel mohl nabýt dojmu, že tato adresa představuje (pouze) sídlo žalobkyně formálně zapsané v obchodním rejstříku. Identifikace prodávajícího a poučení ve smyslu § 57 odst. 2 občanského zákoníku jsou navíc uvedeny na jiných listinách (identifikace prodávajícího v kupní smlouvě a poučení ve všeobecných obchodních podmínkách). Stěžovatelka pak v kasační stížnosti správně upozornila na to, že uvedená adresa žalobkyně se lišila od jejího sídla zapsaného ve veřejných rejstřících (žalobkyně měla v době uzavření kupní smlouvy v obchodním rejstříku a v živnostenském rejstříku jako adresu svého sídla zapsáno Faměrovo náměstí 35/19, Brno). Není rozhodující, která z těchto dvou adres skutečně představovala místo, kde bylo možné odstoupení od kupní smlouvy uplatnit; stěžejní pro posouzení věci je to, jak působí obsah kupní smlouvy na samotného spotřebitele. Nesoulad adresy žalobkyně uvedené v kupní smlouvě a adresy zapsané ve veřejných rejstřících pak ve spotřebiteli mohl prohlubovat pochybnosti o tom, na jaké konkrétní adrese může efektivně uplatnit své právo na odstoupení od kupní smlouvy.

Nejvyšší správní soud má tedy za to, že skutkové okolnosti této věci (tj. v pasáži kupní smlouvy obsahující poučení podle § 57 odst. 2 občanského zákoníku nebyla uvedena adresa osoby, u níž bylo možné uplatnit právo na odstoupení od smlouvy; jednoznačná identifikace prodávajícího se nacházela na jiné listině; způsob identifikace prodávajícího mohl ve spotřebiteli vzbudit dojem, že bylo uvedeno pouze jeho formální sídlo, které neslouží ke styku s veřejností; adresa uvedená v kupní smlouvě nebyla v souladu s adresou zapsanou ve

veřejných rejstřících) vedou k závěru, že spotřebitel nebyl jednoznačným a bezpochybným způsobem informován o místě, kde mohl uplatnit své právo na odstoupení od smlouvy. V kupní smlouvě užitá formulace o poučení o právu spotřebitele odstoupit od smlouvy pak byla nejen v rozporu s formálním zněním § 57 odst. 2 občanského zákoníku, ale i s cílem spotřebitelského práva, jímž je vyrovnat faktickou nerovnost spotřebitele a dodavatele v obchodních vztazích. Nejednoznačné informování spotřebitele o místě, kde je možné efektivně uplatnit právo na odstoupení od smlouvy, klade na spotřebitele požadavky na další aktivitu (v nyní posuzovaném případě ověřování toho, na jaké adrese bude fakticky možné uplatnit právo na odstoupení od kupní smlouvy), což výkon jeho oprávnění ztěžuje, a v konečném důsledku to může vést k rezignaci spotřebitele na uplatnění tohoto práva. Pokud žalobkyně v žalobě naznačila, že výklad § 57 odst. 2 občanského zákoníku byl ze strany správních orgánů nepřipustně restriktivní, pak lze konstatovat, že zásada použití výkladu ve prospěch spotřebitele vychází ze samé podstaty spotřebitelského práva (srov. rovněž § 55 odst. 3 občanského zákoníku, podle kterého v pochybnostech o významu spotřebitelských smluv platí výklad pro spotřebitele příznivější).“

Pokud pak jde o naplnění skutkové podstaty správního deliktu ve smyslu ust. § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb. a porušení zákazu užití nekalých praktik při nabízení nebo prodeji výrobků uvedeného v ust. § 4 odst. 3 tohoto zákona v návaznosti na ust. § 5 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kterého se, jak uvedly oba správní orgány, žalobce dopustil tím, že „...ve svých Všeobecných obchodních podmínkách, které spotřebitel obdržel při uzavření kupní smlouvy č. XN79 000216 30, uvedl pro spotřebitele nepravdivý údaj o podmínkách odstoupení od kupní smlouvy dle § 57 odst. 1 občanského zákoníku, a to „Prodávajícímu musí být vráceno kompletní zboží v původním stavu, v neporušeném originálním balení se všemi doklady, dokumentací, které byly spotřebiteli dodány... Zboží musí být v původním nepoškozeném obalu. Zboží nesmí být použité. Zboží musí být nepoškozené. Zboží musí být kompletní včetně příslušenství záručního listu a návodu k použití... Kupující je povinen zboží zaslat doporučeně a pojištěné... V případě nesplnění některé z výše uvedených podmínek nebude prodávající akceptovat odstoupení od kupní smlouvy a zboží bude vráceno na náklady kupujícího zpět.“ Dále uvedl ve svých Všeobecných obchodních podmínkách nepravdivý údaj o lhůtě k vrácení peněžní částky dle § 57 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb. a to: „Prodávající zašle uhrazenou část kupní ceny prokazatelně připsanou na účet prodávajícího složenkou nebo převodem na účet kupujícího, a to nejpozději do 30 kalendářních dnů po fyzickém převzetí zboží.“, zde městský soud souhlasí se správními orgány, že dle ust. § 55 odst. 1 občanského zákoníku, se pak smluvní ujednání spotřebitelských smluv nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení. Institut tzv. spotřebitelských smluv byl do občanského zákoníku zařazen s účinností od 1.1.2001 novelou provedenou zákonem č. 367/2000 Sb. zejména jako reakce na požadavky vyplývající ze směrnic Evropských společenství. Motivem zavedení tohoto institutu byla snaha posílit právní postavení spotřebitele, přičemž se vychází ze zásady, že spotřebitel má vůči dodavateli slabší postavení. Nejedná se přitom o zvláštní smluvní typ na úrovni např. kupní smlouvy, nýbrž jde o zvláštní pododvětví občanského práva s omezením smluvní autonomie stran v zájmu ochrany slabší smluvní strany, tj. spotřebitele. I dle názoru soudu jsou podmínky a povinnosti, které žalobce ukládá spotřebiteli v souvislosti s odstoupením od smlouvy, jednoznačně v neprospěch spotřebitele, přičemž tuto skutečnost nelze vyvrátit poukazem na zásadu civilního práva „co není zákonem výslovně zakázáno, je dovoleno“. Pokud pak jde o skutečnost, že byl spotřebitel nesprávně informován žalobcem ohledně vrácení kupní ceny zboží, i zde soud souhlasí se správním orgánem I. stupně v tom, že občanský zákoník v § 57 odst. 1 (Byla-li spotřebitelská smlouva uzavřena mimo prostory obvyklé k podnikání dodavatele nebo nemá-li

dodavatel žádné stálé místo k podnikání, může spotřebitel od smlouvy písemně odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do 14 dnů od jejího uzavření; nedošlo-li dosud ke splnění dodávky zboží či služeb dodavatelem, může od smlouvy odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce do 1 měsíce. To neplatí ohledně smluv o opravě nebo údržbě provedené v místě určeném spotřebitelem na jeho žádost, pokud dodavatel neprovedl jinou než vyžádanou opravu nebo údržbu nebo nedodal jiné zboží než nutné k provedení opravy nebo údržby. Dodavatel je zároveň povinen vrátit spotřebiteli zaplacené finanční částky do 30 dnů od odstoupení od smlouvy.) jednoznačně uvádí, že zaplacené finanční částky je dodavatel povinen spotřebiteli vrátit do 30 dnů od odstoupení od smlouvy a tedy, že nelze ztotožňovat okamžik odstoupení od smlouvy s okamžikem fyzického přijetí zboží.

Ani další námitku žalobce, že se nedopustil porušení ust. § 13 zákona č. 634/1992 Sb., když ve svých Všeobecných obchodních podmínkách uvedl informaci, že „Reklamací lze uplatňovat pouze po předložení originálu záručního listu a originálu faktury, které obdrží kupující při dodání-převzetí zboží.“, přičemž toto ustanovení bylo do Všeobecných obchodních podmínek žalobcem implementováno na základě jeho vlastních dlouhodobých zkušeností, podle kterých kupující zasílali zboží k reklamaci bez jakéhokoliv dokladu způsobu jeho nabytí, neshledal soud důvodnou.

I zde je třeba konstatovat, že zákon o ochraně spotřebitele v ust. § 13 /Prodávající je povinen spotřebitele řádně informovat o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb, včetně podmínek uplatnění rozporu s kupní smlouvou (dále jen „reklamací“) spolu s údaji o tom, kde lze reklamaci uplatnit a o provádění záručních oprav./ ukládá prodávajícímu mj. i povinnost řádně informovat spotřebitele o rozsahu, podmínkách a způsobu uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb včetně údajů o tom, kde lze reklamaci uplatnit a o provádění záručních oprav, přičemž se zavádí legislativní zkratka „reklamací“, kterou se podle zákona o ochraně spotřebitele rozumí uplatnění odpovědnosti za vady výrobků a služeb. Režim vlastní odpovědnosti je pak upraven v občanském zákoníku. Pokud jde o informační povinnost poskytovatele služeb, pak informací o podmínkách, rozsahu a způsobu uplatnění reklamací jsou veškeré údaje vyplývající z právních předpisů. Řádnou naopak není taková informace, která spotřebitele znevýhodňuje oproti zákonné úpravě obecné provedené v zákoně o ochraně spotřebitele a v občanském zákoníku (spotřebitelské smlouvy, odpovědnost za vady zboží, apod.).

Městský soud opět souhlasí s prvoinstančním orgánem v tom, že žalobce informoval spotřebitele v rozporu s uvedenou právní úpravou, když uvedl, že reklamaci lze uplatňovat p o u z e po předložení originálu záručního listu a originálu faktury. Tím i dle názoru soudu nedůvodně spotřebitele omezil v uplatnění jeho práva z odpovědnosti za vady výrobků. Prvostupňové rozhodnutí ve vztahu k porušení § 13 zákona č. 634/1992 Sb. obsahuje srozumitelně a dostatečným způsobem formulované odůvodnění, z něhož je zřejmé, jakými úvahami byl správný orgán veden, když učinil závěr o porušení tohoto ustanovení ze strany žalobce.

Žalobce v žalobě měl pak za to, že požadavek na předložení záručního listu při uplatnění reklamací není porušením zákona a to jak zákona o ochraně spotřebitele, tak ani občanského zákoníku. Podle žalobce je také pravda, že občanský zákoník takový způsob uplatnění reklamací výslovně nezakazuje. Žalobce má tedy za to, že co není zákonem výslovně zakázáno, je dovoleno. Na tato tvrzení soud znovu opakuje, že dle ust. § 55 odst. 1 občanského zákoníku, se smluvní ujednání spotřebitelských smluv nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele. Spotřebitel se tedy zejména nemůže vzdát práv, které mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení. Povinnosti, které žalobce ukládá spotřebiteli, jsou jednoznačně v neprospěch spotřebitele, přičemž tuto skutečnost nelze

vyvrátit poukazem na zásadu civilního práva „co není zákonem výslovně zakázáno, je dovoleno“. Informace uvedená v žalobcových Všeobecných obchodních podmínkách - „Reklamací lze uplatňovat pouze po předložení originálu záručního listu a originálu faktury, které obdrží kupující při dodání-převzetí zboží.“ - zužuje právo zákazníka (kupujícího) v jeho neprospěch.

Vzhledem ke shora uvedenému neshledal soud žalobu důvodnou, a proto ji podle ust. § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Soud o věci samé rozhodl bez nařízení jednání, když ani žalobce a ani žalovaný ve stanovené lhůtě dvou týdnů nevyjádřili svůj nesouhlas s takovým projednáním věci (ust. § 51 odst.1 s.ř.s.).

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst.1 s.ř.s., neboť žalobce ve věci samé úspěch neměl a žalovanému správnímu orgánu, který ve věci byl úspěšný, žádné prokazatelné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. března 2016

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: J.Válková